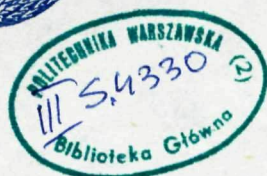

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

89

Janusz Ciborowski

(1918—1986)

Janusz Ciborowski urodził się 26 I 1918 r. w Warszawie, w rodzinie drobnego kupca. W 1935 r. ukończył gimnazjum im. Stefana Batorego i rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej (PW). Pracę dyplomową wykonał w Wytwórni Wódek Państwowego Monopolu Spirytusowego już podczas okupacji hitlerowskiej, a obronił w 1942 r. konspiracyjnie w otwartej wówczas w Warszawie Państwowej Wyższej Szkole Technicznej (PWST), której studentem był przez jeden semestr na tzw. kursie specjalnym. Następnie do wybuchu powstania warszawskiego był asystentem na Wydziale Chemii PWST.

Oficjalnie dyplom inżyniera uzyskał J. Ciborowski w maju 1945 r. i w lipcu rozpoczął pracę jako asystent na Wydziale Chemicznym PW, jednocześnie odbywając kilka staży przemysłowych, m.in. w Zakładach Chemicznych w Oświęcimiu przy odbudowie fabryki paliw syntetycznych w Dworach oraz przy demontażu fabryki w Schwarzhilde w Saksonii. W latach 1946—1947 jako stypendysta UNRRA przebywał w Massachusetts Institute of Technology w USA na uzupełniających studiach z inżynierii chemicznej.

Po powrocie do kraju w listopadzie 1947 r. obronił, pisaną jeszcze w PWST pod kierunkiem prof. J. Zawadzkiego, pracę doktorską „O przewidywaniu wydajności reakcji gazowych metodą statystyczno-termodynamiczną” i w 1948 r. otrzymał stanowisko adiunkta w Zakładzie Inżynierii Chemicznej I na Wydziale Chemicznym PW. Jednocześnie organizował Zakład Inżynierii Chemicznej w Głównym Instytucie Chemii Przemysłowej, którym kierował przez następne 15 lat.

W 1949 r. J. Ciborowski habilitował się na podstawie pracy „O podstawowych problemach procesu fluidyzacji”, a w 1950 r. został mianowany docentem etatowym i kierownikiem Zakładu Inżynierii Chemicznej I. Od 1 IX 1951 r. pełnił tę funkcję jako kontraktowy profesor nadzwyczajny, od 30 VI 1954 r. zaś jako mianowany profesor nadzwyczajny. Osiem lat później, 27 IV 1962 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego.

Prof. J. Ciborowski w ciągu 44 lat pracy w PW pełnił szereg ważnych funkcji: był członkiem różnych komisji senackich, w latach 1951/52–1953/54 był prodziekanem, a w latach 1960/61–1961/62 dziekanem Wydziału Chemicznego. Największą jego zasługą było jednak utworzenie nowego kierunku studiów: inżynierii chemicznej. W 1963 r. rozpoczął starania o wyodrębnienie samodzielnego wydziału Inżynierii Chemicznej na PW, a w 1964 r. został oficjalnie mianowany przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego organizatorem nowego wydziału i seniorem budowy gmachu, który został oddany do użytku w 1975 r. Dzięki zabiegom prof. J. Ciborowskiego podczas reorganizacji uczelni w 1970 r. utworzono Instytut Inżynierii Chemicznej, który w 1973 r. otrzymał prawa

wydziału. Prof. J. Ciborowski kierował nim do końca życia.

Prof. J. Ciborowski wywarł ogromny wpływ na program studiów w zakresie inżynierii chemicznej w uczelniach krajowych jako przewodniczący Zespołu Programowego „Chemia” w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego oraz jako autor podręczników do tego przedmiotu. W 1952 r. za pierwszy w Polsce podręcznik akademicki z tej dziedziny („Inżynieria chemiczna”) otrzymał nagrodę państwową.

Powszechnie uważa się, że prof. J. Ciborowski stworzył w Instytucie Inżynierii Chemicznej PW szkołę o liczącym się dorobku naukowym, grupując wybitnych specjalistów. Był promotorem 22 prac doktorskich, 10 jego uczniów uzyskało habilitacje, 6 zostało docentami, a 8 profesorami.

Dorobek naukowy prof. J. Ciborowskiego obejmuje ponad 150 publikacji i 11 patentów, a dotyczy przede wszystkim procesów fluidyzacji i suszenia. Wyniki pionierskich badań nad procesem fluidyzacji zawarł w monografii „Fluidyzacja” (1957), stając się współtwórcą tej dziedziny wiedzy. Duża część prac dotyczyła praktycznych zastosowań procesów fluidalnych. Zostały one wykorzystane m.in. do opracowania fluidalnej suszarki do zboża (nagroda Mistrza Techniki), pieca do fluidalnej metody spalania niskoprocentowych piritów i markazytów (nagroda państwowa) oraz metody przerobu odpadów rafinacyjnych, zawierających siarkę elementarną. Był też autorem prac z dziedziny termodynamiki i kinetyki procesów jednoczesnej wymiany ciepła i masy. Interesowały go zwłaszcza procesy suszenia, sublimacji i kondensacji sublimacyjnej. Badania nad tymi zagadnieniami przyczyniły się m.in. do opracowania konstrukcji ciągłego kondensatora do wymrażania par substancji sublimujących, suszarki do suszenia kazeiny, suszarki do skór, urządzenia do regeneracji mas formierskich.

Prof. J. Ciborowski został w 1967 r. członkiem korespondentem, a w 1973 r. członkiem Polskiej Akademii Nauk (PAN). Przez wiele lat przewodniczył Komitetowi Inżynierii Chemicznej i Radzie Naukowej Instytutu Inżynierii Chemicznej PAN. Był m.in. członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Rady Naukowej Europejskiej Federacji Inżynierii Chemicznej i Międzynarodowego Centrum Wymiany Ciepła i Masy w Mińsku. Przewodniczył radzie redakcyjnej czasopisma *Inżynieria Chemiczna i Procesowa* oraz wchodził w skład komitetów redakcyjnych czasopism zagranicznych, m.in. *International Journal of Heat and Mass Transfer* i *International Chemical Engineering*.

Prof. J. Ciborowski był odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim (1969) i Komandorskim (1975) Orderu Odrodzenia Polski. W 1969 r. otrzymał godność doktora honoris causa Instytutu Technologicznego w Leningradzie.

Zmarł w Warszawie 17 VII 1986 r. i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim (172-II-2).

Opracowała Aurelia Jermakowicz